

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 314
van **JOHAN DANEN**
datum: 21 maart 2019

aan **KOEN VAN DEN HEUVEL**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

GRUP 'Achterste Hostie, Groote Heide en Raeker Heide te Bocholt' - Behandeling

Op 10 januari 2019 (schriftelijke vraag nr. 175) informeerde ik bij minister Schauvliege naar een stand van zaken betreffende het plan-MER "Zandontginning en herbestemming van Achterste Hostie, Groote Heide en Raeker Heide te Bocholt" met het oog op de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP), overeenkomstig de startbeslissing van de Vlaamse Regering dd. 4 april 2014.

In opvolging van meerdere parlementaire initiatieven rond dit dossier, ook in de plenaire vergadering, screende ik periodiek de MER-databank van het departement Omgeving op de publicatie van het goedkeuringsverslag over dit plan-MER, opgestart in het voorjaar van 2016. De publicatie van dit verslag zou desgevallend aan de basis hebben gelegen van nieuwe parlementaire initiatieven mijnerzijds voor de parlementaire opvolging van het verdere planproces, zijnde de opmaak van een gewestelijk RUP. Dit goedkeuringsverslag was ten tijde van de vraagstelling op 10 januari jl. nog steeds niet beschikbaar.

Het antwoord van de minister op 8 februari jl. maakt duidelijk dat dit goedkeuringsverslag, daterend van 30 mei 2018, meer dan een half jaar is onttrokken aan de openbaarheid, en pas gepubliceerd is in 2019, nadat bovenvermelde schriftelijke vraag was gesteld.

Het antwoord maakt ook duidelijk dat de minister van deze periode gebruik heeft gemaakt om - zonder formele beslissing van de Vlaamse Regering - aan de gemeente Bocholt en de private initiatiefnemers mee te delen dat de Vlaamse overheid geen verder planinitiatief zal nemen.

Omdat het een gewestelijk planningsproces betrof, zou dit betekend hebben dat er door ontbreken van een plenaire vergadering over een voorontwerp van gewestelijk RUP voor eind december 2018 niet meer voldaan was aan de overgangsbepalingen voor planprocessen opgestart voor 1 mei 2017, en dat bijgevolg het gewestelijk planproces opnieuw moest worden opgestart, hetzij volgens het integratiespoor, hetzij als complex project.

In het antwoord verduidelijkt de minister dat het opgestarte planproces wél verder zal gaan onder de overgangsregeling, maar dan wel als gemeentelijk RUP "Zandcluster Kaulille", waarover de gemeente Bocholt een plenaire vergadering organiseerde op 18 december 2018, zijnde een maand voorafgaand aan de delegatiebeslissing van 16 januari 2019.

Dat voor een ruimtelijk initiatief van dergelijke omvang een delegatie is verleend aan een kleine landelijke gemeente als Bocholt is ongezien, en roept bijgevolg bijkomende vragen op.

1. Het verslag van de plenaire vergadering van 18 december 2018 bevat onder een inleidend punt "Historiek" volgende tekstpassage "Op 30 mei 2018 hecht de dienst MER van het departement Omgeving haar formele goedkeuring aan het ingediende MER. Vanaf dan kan de Vlaamse Regering officieel de opdracht geven aan de administratie om een Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan op te maken."

Waarom is dit cruciale goedkeuringsverslag van de dienst-MER onttrokken aan de actieve openbaarheid van bestuur, en pas in januari 2019 gepubliceerd op de officiële website?

2. Een volgende passage uit het verslag van de plenaire vergadering betreft een onderhoud op 19 september 2018: "Uit een onderhoud tussen het kabinet van de Vlaamse Minister voor Omgeving, Natuur en Landbouw en een afvaardiging van de initiatiefnemers en het gemeentebestuur, blijkt dat de Vlaamse Regering geen prioriteit kan geven aan de opmaak van het Gewestelijk RUP "Zandontginning en herbestemming van Achterste Hostie, Groote Heide en Raeker Heide" te Bocholt. Er wordt vernomen dat de Vlaamse Regering geen officiële opdracht zal geven aan de administratie tot het opmaken van een GRUP. **Binnen het overleg wordt als oplossing voorgesteld dat de gemeente Bocholt een delegatieverzoek richt aan de Vlaamse Regering** tot opmaak van dit planinitiatief. "

- a) Wie was aanwezig bij dit onderhoud op 19 september 2018?
 - b) Kan de minister de argumenten geven die ertoe geleid hebben dat de Vlaamse Regering dit dossier stopzette en vervolgens dit dossier via delegatie aan de gemeente Bocholt toewees? Uit welke bestuursdocumenten blijkt dat de Vlaamse Regering een standpunt had ingenomen over het gewestelijk planproces?
 - c) Door wie (kabinet, administratie, gemeente of initiatiefnemers) en in welke bewoordingen is de mogelijkheid geopperd dat de gemeente Bocholt een delegatieverzoek kan richten aan de Vlaamse Regering?
3. Het delegatieverzoek is op 20 november 2018 ontvangen op het kabinet, resulterend in de delegatiebeslissing op 16 januari 2019. In het verslag van de plenaire vergadering van 18 december valt te lezen dat de aanwezige ambtenaar van "Ruimte Vlaanderen" (sic) "verzekert dat de delegatiebevoegdheid afgeleverd gaat worden op korte termijn".
 - a) Op basis van welke overwegingen en adviezen, ook op het niveau van de volledige Vlaamse Regering, was de betreffende ambtenaar gemandateerd om deze verzekering te geven?
 - b) Het delegatieverzoek is niet ingediend door de gemeente Bocholt, maar door een advocatenbureau dat hiertoe op 25 oktober 2018 is gemandateerd door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Bocholt.

Heeft de minister er zich van vergewist dat bij deze collegebeslissing de correcte aanbestedingsregels zijn gevolgd, en dat het wel degelijk de gemeente Bocholt is die de financiële lasten draagt voor dit extern juridisch advies op basis waarvan de delegatie is verleend?
 4. Naar aanleiding van de startbeslissing van 4 april 2014 tikte de Inspectie Financiën de Vlaamse Regering op de vingers omdat het afwegingskader en alternatievenonderzoek rond het winnen van zand ontbrak. Het delfstoffenplan zand zou hieraan tegemoet kunnen komen, maar is nog steeds niet beschikbaar.

Wanneer kunnen we dit plan verwachten?

5. De minister gaf in de pers aan dat de Vlaamse Regering met dit dossier niks meer te maken heeft.

Kan de minister dit verder duiden, bijvoorbeeld met betrekking tot de noodzakelijke ontheffingen voor de geplande grootschalige ontbossingen of de noodzakelijke investeringen aan het kanaal Bocholt-Herentals? Wat zal de minister doen als - via bezwaar en klachtenprocedures - dit dossier ultiem toch nog op zijn tafel terechtkomt?

ANTWOORD

op vraag nr. 314 van 21 maart 2019

van **JOHAN DANEN**

1. Uit het logboek van de website <https://www.lne.be/mer-dossierdatabank> blijkt dat het goedgekeurde dossier op 20 juni 2018 op de website werd geplaatst, dat is een week na de officiële betekening. Dit gebeurt normaal gezien samen met het downloaden van het goedkeuringsverslag. Het lijkt weinig consequent om het (eerder beknopte) goedkeuringsverslag achter te houden, terwijl het volledige goedgekeurde milieueffectrapport wel publiek beschikbaar zou zijn. Er is nooit sprake geweest van een onttrekking van het goedkeuringsverslag door de bevoegde administratie. Er is evenmin een vraag aan de administratie geweest om het verslag begin 2019 alsnog op de website te plaatsen. Aan het goedkeuringsverslag zelf is niets gewijzigd sinds mei 2018.
2.
 - a) Op dit onderhoud met mijn raadgever die verantwoordelijk is voor de gewestelijke RUP's en complexe projecten was de burgemeester van Bocholt aanwezig, vergezeld van een delegatie van gemeenteraadsleden en schepenen.
 - b) Het spreekt voor zich dat voorrang wordt gegeven aan RUP's die in het Regeerakkoord zijn vermeld, hetzij expliciet (onder hun eigen naam, zoals bijvoorbeeld 'N60, omleiding rond Ronse'), hetzij impliciet, zoals bijvoorbeeld het geval is met alle SIGMA-projecten.
 - c) Sinds de codex-wijziging van 21 mei 2014 waarbij delegaties in alle richtingen mogelijk werden, en het van kracht worden van het decreet complexe projecten waarin vaak van een kluwen van planologische bevoegdheden sprake is, is het niet vreemd dat de vraag welk niveau nu het beste de taak zou opnemen vanzelf rijst. Dat geldt a fortiori in de situatie van het najaar 2018 waarbij 'plots' werd vastgesteld het aantal goedgekeurde plan-MERs dat voorhanden was om om te zetten in een voorontwerp van GRUP een veelvoud bedroeg van het aantal voorontwerpen dat het departement Omgeving aankan op een dergelijke korte tijdspanne.
3. Over het delegatieverzoek
 - a) Het departement Omgeving had weet van het delegatieverzoek en het delegatiebesluit dat in voorbereiding was en baseerde zich op mondelinge informatie dat een positief besluit in voorbereiding was.
 - b) Noch de administratie, noch de bevoegde minister hebben specifiek onderzoek gedaan naar de aanbestedingsregels of de financiële lasten, vermits het tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort om dergelijke regels correct toe te passen. De delegatieregeling in de VCRO bevat geen specifieke verplichtingen ter zake. De brief waar u naar verwijst geeft ook geen aanleiding om te vermoeden dat er regelgeving niet gevolgd zou zijn. Maar een delegatievraag wordt op dat punt niet systematisch getoetst.
4. Het decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlaktedelfstoffen werd in 2014 aangepast om uitvoering te geven aan de resolutie van het Vlaams Parlement van 13 oktober 2010, met daarin de beslissing om de "bijzondere oppervlaktedelfstoffenplannen (BOD's) te schrappen als planfiguur en te vervangen

door delfstoffennota's". Het aangepaste decreet dateert van 25 april 2014 en het daaraan aangepaste uitvoeringsbesluit VLAREOP dateert van 27 februari 2015.

Deze nieuwe regelgeving gaf dus concreet invulling aan de delfstoffennota's die de BOD's vervingen. De nieuwe planfiguur van oppervlakedelfstoffennota werd geïntroduceerd om per Vlaamse oppervlakedelfstoffensoort onderbouwd na te gaan of de minimale hoeveelheden die moeten worden verzekerd ook daadwerkelijk kunnen aangeboden worden. Indien rekening houdende met deze onderbouwde behoefte, met de inzet van volwaardige alternatieven, met de in- en uitvoer van oppervlakedelfstoffen en met de bestaande reserves van Vlaamse primaire oppervlakedelfstoffen tot de conclusie wordt gekomen dat er tekorten dreigen, zullen oppervlakedelfstoffennota's een voorstel van zoekzones bevatten. Op basis van zo een oppervlakedelfstoffennota (visiedocument van de bevoegde minister) kan een startbeslissing van de Vlaamse Regering onderbouwd worden teneinde in die zoekzones bijkomende ontginningsgebieden in Vlaanderen te bestemmen.

De definitieve juridische basis voor de opmaak van oppervlakedelfstoffennota's (27 februari 2015) dateert van na de startbeslissing d.d. 4 april 2014 van de Vlaamse Regering voor de opmaak van een gewestelijk RUP in het betreffende gebied te Bocholt met de aanduiding van bijkomende gebieden voor de winning van oppervlakedelfstoffen. Bovendien heeft de Vlaamse Regering op diezelfde datum een gelijkaardige startbeslissing genomen voor de opmaak van een gewestelijk RUP voor bijkomende ontginningsgebieden in een cluster op het grondgebied van de toenmalige gemeenten Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek.

Er is een resterende reserve aan bouwzand in bestaande ontginningsgebieden, weliswaar onvoldoende, reden waarom de startbeslissingen van 4 april 2014 waren verantwoord in afwachting van de nieuwe regelgeving. Gelet op deze startbeslissingen waarvan kan worden uitgegaan dat ze, ook na inkrimping van de oorspronkelijk onderzochte zoekzones ingevolge de voortrajecten, aanleiding zullen geven tot een aanzienlijke bijkomende reserve aan bouwzand, kan er samen met de bestaande reserve onmogelijk tot de conclusie worden gekomen dat 1/ er tekorten dreigen, 2/ nieuwe startbeslissingen nodig zijn vooraleer de resultaten bekend zijn van de startbeslissingen van 2014 en bijgevolg 3/ er elementen zouden zijn die de opmaak van een oppervlakedelfstoffennota voor bouwzand verantwoorden.

Om die reden zal er geen oppervlakedelfstoffenplan voor bouwzand worden opgemaakt zolang er geen uitsluitsel komt over welke bijkomende reserves kunnen worden gegenereerd ingevolge de startbeslissingen van 4 april 2014 en eventueel andere beslissingen die daaruit zijn voortgevloeid.

5. Het heeft in deze fase van het project geen zin om vooruit te lopen op een hypothetische mogelijkheid en te speculeren over klachten of beroepsprocedures. Wat de investeringen aan het kanaal Bocholt-Herentals betreft, dit behoort niet tot mijn bevoegdheden, maar tot de bevoegdheid van collega Ben Weyts.